

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN TANITILMASI.....	1
II. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİ HUKUKUNDA UZLAŞMA KURUMUNUN GENEL YAPISI VE KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA VERGİ ANLAŞMAZLIKLARININ ALTERNATİF ANLAŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARIYLA ÇÖZÜMLENMESİ

I. GENEL ÇERÇEVE	7
II. UZLAŞMA KURUMUNUN ÖNEMİ, AMACI VE UZLAŞMA KURUMUNA İLİŞKİN DÜZENLEMELERDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER.....	12
A. Genel Açıklama	12
B. Uzlaşma Kurumunun Önemi ve Amacı	13

C. Uzlaşma Kurumuna İlişkin Düzenlemelerde Yapılan Değişiklikler.....	19
III. UZLAŞMANIN HUKUKÎ NİTELİĞİ	25
IV. UZLAŞMA KURUMUNUN BENZER KAVRAM VE KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI.....	26
A. Genel Açıklama	26
B. Alternatif Anlaşmazlık/Uyuşmazlık Çözüm Yolları	27
1. Genel Olarak	27
2. Müzakere.....	32
3. Arabuluculuk.....	33
4. Tahkim	38
C. Borçlar Hukuku Anlamında Sözleşme	41
D. Ceza Hukukundaki Uzlaştırma Kurumu.....	43
E. Kamu Denetçiliği Kurumu	49
1. Genel Olarak	49
2. Kamu Denetçiliği Kurumu Hakkında Genel Bilgiler	49
3. Kamu Denetçiliği Kurumunun Uzlaşma Kurumuyla Karşılaştırılması	52
F. İdarenin Taraf Olduğu Anlaşmazlıkların Sulh Yolu ile Çözümü.....	54
G. Vergi Usul Kanunundaki Diğer/Benzer Kavram ve Kurumlarla Karşılaştırılması	59
1. Genel Olarak	59
2. İhtirazî Kayıtle Beyan	59
3. Yanılma.....	61
4. Pişmanlık ve Islah	63
5. İzaha Davet	66
6. Cezalarda İndirim.....	69
7. Hata Düzeltme.....	73
8. Af.....	75

V.	Vergi Hukukuna Hâkim Temel İlkeler Açısından Uzlaşma Kurumunun Değerlendirilmesi.....	81
A.	Genel Açıklama	81
B.	Kanunîlik İlkesi Açısından	82
1.	Vergilerin Kanunîliği İlkesi Açısından	82
a.	Genel Olarak	82
b.	İlkenin Anlamı.....	83
c.	Uzlaşma Kurumuna İlke Açısından Getirilen Eleştiriler.....	87
d.	Değerlendirme	89
2.	Vergi Yaptırımlarının (Cezalarının) Kanunîliği İlkesi Açısından	91
C.	Eşitlik İlkesi Açısından	94
D.	Hak Arama Özgürlüğü Açısından	101
VI.	KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA VERGİ ANLAŞMAZLIKLARININ UZLAŞMA VE DİĞER ALTERNATİF ANLAŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARIYLA ÇÖZÜMLENMESİ.....	105
A.	Genel Açıklama	105
B.	Amerika Birleşik Devletleri	107
1.	Genel Olarak	107
2.	İtiraz Birimi	109
3.	Alternatif Anlaşmazlık Çözüm Yolları.....	112
a.	Genel Olarak	112
b.	Uzlaşma Önerisi (Offer in Compromise).....	114
c.	Müzakere (Negotiation).....	115
d.	Arabuluculuk (Mediation).....	116
aa.	Genel Olarak	116
bb.	İtiraz ve Müzakere Sonrası Arabuluculuk (Post Appeals Mediation)	119
cc.	Büyük Ölçekli ve Uluslararası İşletmeler İçin Arabuluculuk Programları	121

dd. Küçük Ölçekli ve Kendi İstihdamına Dayalı İşletmeler İçin Arabuluculuk Programları.....	123
ee. Vergiden Muaf Kurumlar ve Kamu Kurumları İçin Arabuluculuk Programları.....	124
e. Tahkim (Arbitration).....	124
C. İngiltere.....	126
1. Genel Olarak.....	126
2. Arabuluculuk.....	128
a. Genel Olarak.....	128
b. Arabuluculuk Süreci.....	133
D. Avustralya.....	137
1. Genel Olarak.....	137
2. Alternatif Anlaşmazlık Çözüm Yolları.....	140
a. Genel Olarak.....	140
b. Kurum İçi Kolaylaştırma (In-House Facilitation).....	145
c. Erken Tarafsız Değerlendirme (Early Neutral Evaluation).....	148
E. Hollanda.....	150
1. Genel Olarak.....	150
2. Arabuluculuk.....	154
F. Almanya.....	159
1. Genel Olarak.....	159
2. Maddî Unsurlarda Uzlaşmanın Uygulanması.....	160
a. Genel Olarak.....	160
b. Maddî Unsurlarda Uzlaşmanın Kapsamı.....	160
c. Maddî Unsurlarda Uzlaşmanın Sonuçları.....	164
VII. UZLAŞMANIN VERGİ HUKUKUNDAKİ ÖNEMİ.....	167
A. Genel Açıklama.....	167
B. Uzlaşma Kurumunun Sağladığı Kolaylıklar.....	168
1. Genel Olarak.....	168
2. Vergi İdaresi Açısından.....	168

3. Vergi Mükellefi Açısından.....	170
4. Yargı Merciiileri Açısından	172
5. Vergi Uyumunu Açısından	174
C. Uzlaşma Kurumuna İlişkin Eleştiriler	177
1. Genel Olarak	177
2. Vergi İdaresi Açısından.....	178
a. Genel Olarak	178
b. Uzlaşma Komisyonlarının Takdir Yetkisi.....	178
c. Uzlaşmanın Uygulanma Süreci.....	181
d. Vergi Aslı ve Cezalarındaki Uzlaşma Sonuçları.....	183
3. Vergi Mükellefi Açısından.....	187
4. Yargı Merciiileri Açısından	189
5. Vergi Uyumunu Açısından	190

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK VERGİ HUKUKUNDA UZLAŞMANIN ŞARTLARI VE UYGULANMASI

I. GENEL ÇERÇEVE	193
II. UZLAŞMANIN ŞARTLARI	195
A. Genel Açıklama	195
B. Uzlaşmanın Kişi Açısından Şartları	196
C. Uzlaşmanın Zaman Açısından Şartları	202
1. Genel Olarak	202
2. Vergilendirme Sürecinde Uzlaşma.....	203
a. Genel Olarak	203
b. Tarhiyat Öncesi Uzlaşmada.....	205
c. Tarhiyat Sonrası Uzlaşmada	208
3. Yargılama Süreci Sonunda Uzlaşma	210
D. Uzlaşmanın Yer Açısından Şartları.....	212

E. Uzlaşmanın Konu ve Kapsam Açısından Şartları	215
1. Genel Olarak	215
2. Tarhiyat Yöntemi Açısından.....	215
3. Vergi Türü Açısından.....	219
a. Genel Olarak	219
b. Tarhiyat Öncesi ve Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Açısından	220
c. Gecikme Faizi Açısından	223
d. Geçici Vergi Açısından.....	224
4. Ceza Türü Açısından	226
a. Genel Olarak	226
b. Vergi Ziyayı Cezası	227
c. Usulsüzlük Cezası	233
5. Uzlaşmaya Başvurulabilecek Durumlar Açısından	235
a. Genel Olarak	235
b. Kanun Hükümlerine Nüfuz Edememe.....	238
c. Yanılma.....	240
d. Hata	241
e. Yargı Kararları ile İdare Arasında Görüş Farklılığı Olması.....	244
III. UZLAŞMANIN UYGULANMASI	245
A. Genel Açıklama	245
B. Tarhiyat Öncesi Uzlaşma	245
1. Genel Olarak	245
2. Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Komisyonları.....	246
a. Genel Olarak	246
b. Komisyonların Oluşumu.....	246
c. Komisyonların Yetkileri	249
d. Komisyon Kararlarının Hukukî Niteliği.....	250
3. Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Talebi.....	251
a. Genel Olarak	251

b.	Mükellefin Uzlaşmaya Vergi İnceleme Elemanı Tarafından Davet Edilmesi.....	252
c.	Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Talebi ve Süresi	254
d.	Davet Yazısının Mükellefe Tebliğ Edilememesi veya Uzlaşma Komisyonunun Davetine Mükellefin İcabet Etmemesi	255
4.	Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Görüşmeleri.....	258
a.	Genel Olarak	258
b.	Tarh Edilecek Verginin Uzlaşma Komisyonuna ve Mükellefe Bildirilmesi	259
c.	Uzlaşma Komisyonunun Toplanması ve Uzlaşma Talebinin İncelenmesi.....	261
d.	Uzlaşma Görüşmelerinin Sonlanması	263
e.	Uzlaşma Toplantısının Yapılamaması.....	266
5.	Tarhiyat Öncesi Uzlaşmanın Sağlanması Durumunda İmzalanan Tutanağın Hukukî Niteliği	267
a.	Genel Olarak	267
b.	İdarî İşlem Olduğu Görüşü.....	267
c.	İdarenin Sözleşmelerinden Olduğu Görüşü.....	270
aa.	Genel Olarak	270
bb.	İdarenin Özel Hukuk Sözleşmelerinden Olduğu Görüşü	270
cc.	İdarî Sözleşme Olduğu Görüşü.....	272
d.	Sulh Sözleşmesi Olduğu Görüşü	275
e.	Değerlendirme	278
6.	Tarhiyat Öncesi Uzlaşmanın Sonuçları	281
a.	Genel Olarak	281
b.	Vergi Mükellefi Açısından.....	283
aa.	Uzlaşmanın Sağlanamaması Durumu	283
bb.	Uzlaşmanın Sağlanması Durumu	285
c.	Vergi İdaresi Açısından.....	290
aa.	Uzlaşmanın Sağlanamaması Durumu	290
bb.	Uzlaşmanın Sağlanması Durumu	291

d. Üçüncü Kişiler Açısından	297
e. Ödeme Zamanı.....	297
C. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma	298
1. Genel Açıklama	298
2. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Komisyonları.....	298
a. Genel Olarak	298
b. Komisyonların Oluşumu.....	298
c. Komisyonların Yetkileri	302
aa. Genel Olarak	302
bb. Vergi Dairesi Başkanlığı Kurulan Yerlerde	305
cc. Vergi Dairesi Başkanlığı Kurulmayan Yerlerde	307
d. Komisyon Kararlarının Hukukî Niteliği.....	308
3. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Talebi.....	311
a. Genel Olarak	311
b. Talebin Şekli ve Talepte Bulunma Süresi	311
c. Uzlaşma Komisyonun Davetine Mükellefin İcabet Etmemesi.....	314
4. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Görüşmeleri.....	314
a. Genel Olarak	314
b. Ön İnceleme Aşaması ve Talepte Bulunanın Görüşmeye Çağırılması.....	315
c. Uzlaşma Komisyonunun Toplanması ve Uzlaşma Talebinin İncelenmesi.....	320
d. Uzlaşma Görüşmelerinin Sonlanması	324
e. Uzlaşma Toplantısının Yapılamaması.....	326
5. Tarhiyat Sonrası Uzlaşmanın Sonuçları	327
a. Genel Olarak	327
b. Vergi Mükellefi Açısından.....	329
aa. Uzlaşmanın Sağlanamaması Durumu	329
bb. Uzlaşmanın Sağlanması Durumu	333
c. Vergi İdaresi Açısından.....	337
aa. Uzlaşmanın Sağlanamaması Durumu	337

bb. Uzlaşmanın Sağlanması Durumu	338
d. Üçüncü Kişiler Açısından	341
e. Ödeme Zamanı.....	341
f. Uzlaşma ve Cezalarda İndirim İlişkisi.....	342
IV. GÜMRÜK VERGİLERİNDE UZLAŞMA.....	344
A. Genel Açıklama	344
B. Gümrük Vergilerinde Uzlaşma Usûlü.....	346
1. Genel Olarak	346
2. Gümrük Vergilerinde Uzlaşmanın Şartları	347
3. Gümrük Vergilerinde Uzlaşma Komisyonları	350
4. Gümrük Vergilerinde Uzlaşma Talep Süresi ve Şekli.....	352
C. Gümrük Vergilerinde Uzlaşmanın Sonuçları.....	354
V. MAHALLİ İDARELER TARAFINDAN YAPILACAK UZLAŞMA.....	356
A. Genel Açıklama	356
B. Mahalli İdareler Tarafından Yapılacak Uzlaşmanın Usûlü.....	358
C. Mahalli İdareler Tarafından Yapılacak Uzlaşmanın Sonuçları.....	360
VI. UZLAŞMA KURUMUNA YÖNELİK ÖNERİLER	362
A. Uzlaşma Kurumunun Sistemde Var Olması Gerekliliği.....	362
1. Genel Olarak	362
2. Uzlaşmanın Varlığının Vergi Hukukunun Temel İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi	363
3. Uzlaşma Yerine veya Uzlaşmanın Yanında Önerilen Yollar	365
4. Genel Değerlendirme	369
B. Uzlaşma Kurumunun Mevcut Yapısında Yapılması Gereken Değişikliklere İlişkin Öneriler.....	371
1. Genel Olarak	371
2. Uzlaşma Bilincinin Oluşmasına İlişkin.....	371
3. Uzlaşmaya Başvuru Sebeplerine ve Uzlaşmanın Kapsamına İlişkin.....	372

4. Uzlaşmanın Uygulanma Sürecine İlişkin	374
5. Uzlaşma Komisyonlarına İlişkin.....	379
SONUÇ	381
KAYNAKÇA	387